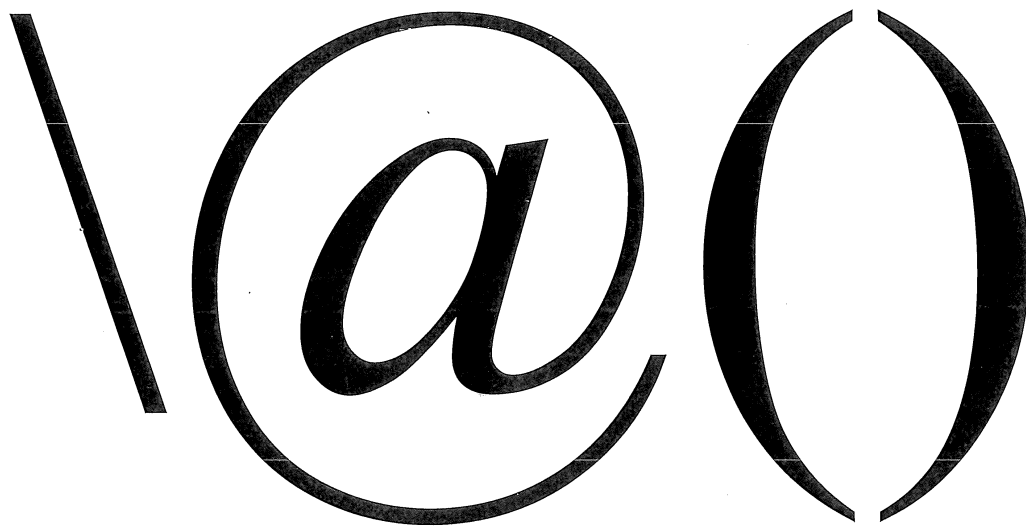

Movitz

Svenska Hornsällskapetets medlemstidning

Movitz nr. 29, januari 2010

103:a

Tema: 103:an 100 år!

100 år av 103 • Så stämmer du din 103:a

INNEHÅLL

Ordföranden har ordet.....	3
Kalendariet.....	3
Hört och hänt/På nytt jobb.....	4
Uppdrag: Frågvis.....	5
Nyskriven hornkonsert uppförd..	6
På väg att bli hornist.....	8
Höstens nybörjare.....	10
Hundra år av 103.....	11
När jag nobbade Abbado och La Scala.....	12
Plugga på folkhögskola.....	14
Så stämmer du din 103:a.....	16

STYRELSE

Ordförande: Sofia Nygren
sofia@svenskahorn.se
073-930 97 68

Kassör/medlemsregistrator:
Alexandre Grand-Clement
alex@svenskahorn.se

Sekreterare: Anna Bjelovuk
anna@svenskahorn.se

Ledamot: Anders Kjellberg
anders@svenskahorn.se

Ledamot: Magnus Wretblad
magnus@svenskahorn.se

Suppleant: Annamia Larsson
annamia@svenskahorn.se

Suppleant/webmaster:
Thomas Lindgren
thomas@svenskahorn.se

BLI MEDLEM!

Är du inte redan medlem, eller känner du någon som borde vara det? Läs om våra aktuella medlemsförmåner och avgifter på:
www.svenskahorn.se
eller kontakta någon i styrelsen.

TIDNINGSGRUPPEN

Eva-Tea Lundberg
eva-tea@svenskahorn.se

Hans-Erik Holgersson
hans-erik@svenskahorn.se

Petra Nyberg (tjl.)
semlan@bredband.net

Alexandre Grand-Clement (adjung.)
alex@svenskahorn.se

UTGIVARE

Svenska Hornsällskapet

TRYCKERI

Litorapid AB, Göteborg

NÄSTA MANUSSTOPP

30 mars 2010

Framsida: "Tangentbordshorn" av okänt ursprung, möjligen Frøydis Ree-Wekre

ORDFÖRÄNDEN HAR ORDET

I skrivande stund går 2009 mot sitt slut och 2010 tar över. Ett nytt år känns alltid hoppfullt, det innebär nya möjligheter att förverkliga drömmar.

Dock gäller det att se till att drömmarna inte stannar vid ouppnåeliga hägringar utan också blir verklighet. Ungefär som musik – ett musikstycke når inte sin fulla potential förrän det verkligen blir spelat.

Svenska Hornsällskapets styrelse jobbar hårt för att det ska bli just så. Vårt snack ska leda till verkstad. Ord ska leda till handling. Men inte nog med det, handlingen ska också göra skillnad för Sveriges hornister.

Hittills har vi jobbat med att ta fram medlemsrabatter, bygga en ny hemsida där vi samlar viktig horninfo, återuppväcka projektet "Den svenska hornboken" (mer om detta inne i tidningen) samt utveckla årsmötet till en intressant mötesplats för alla hornister.

Vad ska vi då syssla med härnäst? Det är faktiskt du som medlem som bestämmer! På

årsmötet i Stockholm 30-31 januari presenterar vi våra framtidsplaner och du har i högsta grad möjlighet att påverka dem. Förutom själva årsmötet har vi även laddat upp med ett fullspäckt hornprogram. Vare sig du är professionell, fritidsmusiker, lärare eller student hittar du aktiviteter som passar dig. För att inte tala om alla hornister du kommer att träffa. Läs mer på:

www.svenskahorn.se

Ett gott nytt hornår 2010! Hoppas att det ska innebära mycket hornspel och att du får göra verklighet av DINA drömmar. Vi ses i Stockholm!

Sofia Nygren,
ordförande i SHS
sofia@svenskahorn.se

KALENDARIET

- 30-31 januari: Svenska Hornsällskapets årsmöteshelg på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm.

- 19 februari kl. 19.00, Stora salen, Kungliga Musikhögskolan, Stockholm: Hornstudenter från KMH ger konsert.

- 4 mars kl. 18.30, Kristinehallen, Falun: Jukka Harju, solohornist i Finska Radiosymfonikerna, framför Richard Strauss andra hornkonsert. Dalasinfoniettan leds av Eva Ollikainen.

- 13 april 19.30, Åhaga, Borås: Sören Hermansson framför B Tommy Anderssons hornkonsert tillsammans med Borås Symfoniorkester under ledning av tonsättaren.

- 23 april 12.15, Grünwaldsalen, Stockholms Konserthus: Markus Maskuniitty, horn, Johannes Lörstad, violin, och Stefan Lindgren, piano, framför Ligetis horntrio m.m.

- 18:e Nordiska Hornseminariet äger rum i Åbo, Finland, 28 juli - 1 augusti. Strax före, 25-27 juli, äger Nordic Youth Horn Seminar rum. Läs mer på: www.nordichornseminar.com

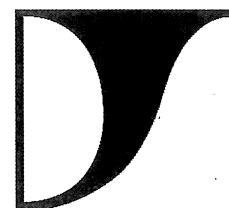
MISSA INTE...

SVENSKA HORNSÄLLSKAPETS ÅRSMÖTESHELG 2010

STOCKHOLM 30-31 JANUARI

EFTERANMÄLNINGAR TAS EMOT I MÅN AV PLATS

LÄS MER PÅ WWW.SVENSKAHORN.SE

HÖRT OCH HÄNT

Pianisten och tonsättaren Johan Ullén har skrivit ett verk för horn, violin och piano som heter "Charons horn". Stycket uruppfördes i Falkenberg den 7 november av Sören Hermansson och Anders Hjortvall och med tonsättaren vid pianot.

Hornisten Sebastian Kemvik, 18 år, är en av två kulturstipendiater i Vellinge kommun 2009. Stipendiesumman på 10 000 kronor skall han använda till musiklektioner, enligt tidningen Sydsvenskan. Movitz gratulerar!

Den finska hornkvartetten "The Golden Horns" har lanserat en egen hemsida. Ensemblen består av Tuomo Eerikäinen, Tommi Hyytinen, Jukka Harju och Tero Toivonen.

www.thegoldenhorns.com

The Golden Horns

2010 kan man tävla i hornspel i den 59:e internationella ARD-musiktävlingen i München. Senaste anmälingsdatum är den 30 april. Tidigare pristagare har varit bland andra Radovan Vlatkovic (1:a pris 1983) och Markus Maskuniitty (3:e pris 1994).

Besök gärna International Horn Societys hemsida: www.hornsociety.org Där finns material att ladda ner och ljudklipp att lyssna på.

På nytt jobb

Anna Bjelovuk – stämledare i Livgardets Dragonmusikkår

Elin Holmström - stämledare i Arméns Musikkår

Göran Hülphers – alternerande stämledare i Svenska Kammarorkestern

Danilo Kadovic – alternerande stämledare i Västerås Sinfonietta

Movitz gratulerar alla nyanställda!

UPPDRAG: FRÅGVIS

I nästan tio år har SHS-projektet "Den svenska hornboken" väntat på att komma igång. Tanken är att den svenska 1900-talshornhistorien ska nedtecknas – sedd genom hornisternas ögon. Efter lång tid i malpåse har arbetet nu åter tagit fart genom att Mats A Johansson knutits till projektet.

Mats, till vardags hornstudent vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm, har i uppdrag att genomföra intervjuer med förut yrkesverksamma hornister.

- Det är väldigt roligt att få möjligheten att för Svenska Hornsällskapets räkning få vara en del av det här projektet, att få sätta sig ner och prata med dem som avklarat sina karriärer. De har lyckats med det många av oss studenter och andra hoppas få syssla med på heltid en dag, säger Mats.

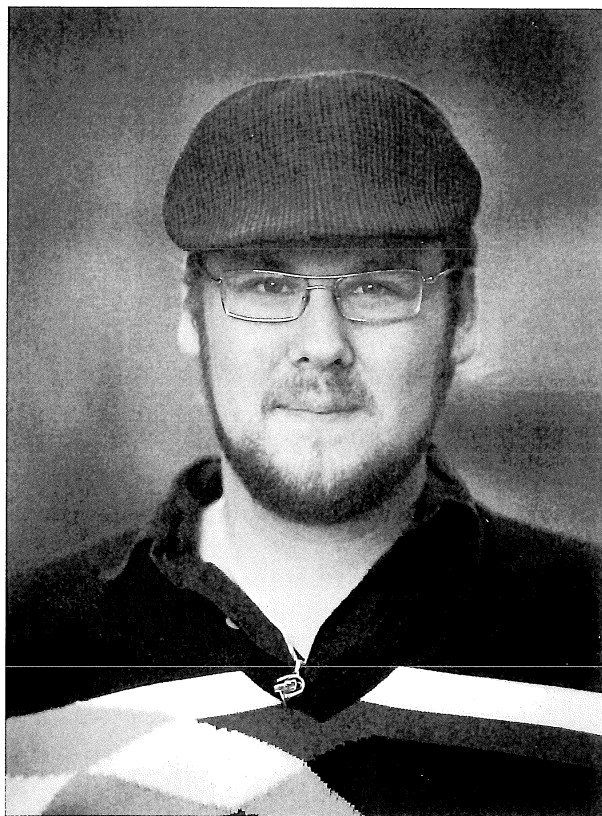
Smalt men viktigt område

Projektet initierades då Annmari Wangin ingick i SHS:s styrelse. Området är smalt och det kan vara svårt att få tag på vettig information, eftersom denna typ av dokumentation inte gjorts tidigare i Sverige.

- Många har ju inte ens koll på vad deras egna lärare har för musikaliska bakgrunder, var och för vem de studerade, om allt var en dans på rosor eller om det faktiskt fanns de där små sakerna även de var tvungna att jobba med, säger Mats.

Fler intervjuare sökes

Mats inleder sitt arbete under våren 2010. Svenska Hornsällskapet söker nu efter fler

intervjuare som vill hjälpa till att dokumentera den svenska hornhistorien. Uppdraget är ideellt och man väljer själv hur många intervjuer man genomför. Det insamlade materialet ska sedan ligga till grund för "Den svenska hornboken", som kommer att tillgängliggöras för allmänheten i digital form och förhoppningsvis också i bokform om ekonomin tillåter. Intresseanmälan görs till: sofia@svenskahorn.se

Text: Sofia Nygren

Nyskriven hornkonsert uruppförd

**Marie Samuelsson: "Hornet i blåsten",
konsert för horn och blåsorkester**

I oktober uruppförde Sören Hermansson en nyskriven hornkonsert av Marie Samuelsson. Movitz har ställt några frågor till Marie och Sören.

Marie, om man ser på valthornet som soloinstrument, finns det då några särskilda utmaningar för dig som tonsättare?

Marie: Alla instrument har sina svårigheter och möjligheter. Svårigheter kan vara rent praktiska saker som att det är knepigt att spela stora intervall eller att hornisten behöver pauser i ett 20 minuter långt krävande verk. Jag har istället koncentrerat mig på att se till instrumentets möjligheter. Jag har utforskat flera spännande speltekniker som passar hornet och har provat ut dem tidigare med Sören Hermansson, en musiker som virtuost hellre ser möjligheter än svårigheter.

En annan utmaning med att skriva solistiskt för horn kan vara att hornets mycket vackra ljud lätt försvinner in i, eller blandar sig med, andra instrumentklanger, så att mycket av den personliga klangen blir diffus. Så var fallet särskilt med detta verk, eftersom det är komponerat för valthorn och blåsorkester. Därför bestämde jag mig för att ge blåsorkesterns instrument väldigt delikata uppgifter. Resultatet blev att i denna konsert vandrar hornet i ett blåsigt skiftande musikaliskt landskap. Konserten har föredragsbeteckningen "leggiero, misterioso" och ska spelas med en lätt, rytmisk och sångbar attityd hos orkester och solist, även i de delar som har starkare dynamik. Denna musik, med den virtuosa hornstämman i

centrum, vill uttrycka blåsorkestern i ett lättare ljus än den mer bombastiska musik som blåsorkestrar ofta associeras med.

Om man vill få tag på noter till hornkonserten, vart vänder man sig då?

Marie: Man vänder sig till Stim/Svensk Musik där partitur och stämmor finns digitalt deponerade. Den går också att beställa via nätet. Det finns ett litet klipp från uruppförandet utlagt på YouTube!

När beställdes verket och vilka har gått in med pengar?

Sören: Det är en sambeställning av de dåvarande professionella ensemblerna i Visby, Karlskrona, Linköping, Göteborg och Stockholm. Kulturrådet gav pengar, och idén är att jag ska framföra den med samtliga fem ensembler.

Varför blev det Marie som fick beställningen?

Sören: Marie har ju tidigare skrivit "I Am - Are You?" för horn och elektronik till mig. Det är ett stycke jag har framfört runt om i världen med stor framgång, inte minst på mängder av masterclasses runt om i USA. Jag gillar Maries tonspråk, hennes sätt att stretcha möjligheterna på hornet. Det är alltid en positiv utmaning att ge sig i kast med hennes nya verk.

Hur länge har du arbetat med solostämman? Finns där några särskilda utmaningar?

Sören: Jag hade delar av konserten klar i juni, sedan kom det några takter allt eftersom.

Utmaningar? ALLTID MED MARIES MUSIK! Vad som tagit mest tid är att orka igenom konserten, alltså ren mängdträning. Tessituran ligger väldigt högt hela tiden, så endast dagliga genomspelningar kan ge dig tillräcklig styrka. Det var en tuff period i början på augusti, med föreställningar av Fredrik Österlings krävande kammaropera Näsflöjten, som vi gjorde i Vadstena. Då var jag också "TVUNGEN" att spela igenom Maries konsert varje dag för att bygga styrkan. Dessutom finns det många öppet-stopp-öppet-passager, en härlig effekt, samt snabba löpningar i övre registret. Det var härligt att få jobba med Stockholms Läns Blåarsymfoniker och dirigenten Staffan Larson. Det är ett toppengång som är öppna för nya klanger och utmaningar. Staffan är också fin att jobba med. Lyhörd och samtidigt en skarp

analytiker som inte räds att säga vad han hör! Sånt uppskattas!

Vad har du på agendan härnäst, Sören?

Sören: Två nya verk ska sjösättas under 2010. En ny hornkonsert av Per Mårtensson, en av våra finaste tonsättare, uruppförs med min första orkester, Norrköpings Symfoniorkester, i oktober 2010. Stefan Solyom kommer att dirigera. Innan dess, under Festspelen i Pite Älvdal, där jag även ger en mästarkurs, kommer jag att uruppföra DEANIMATOR. Det är ett häftigt stycke för horn och elektronik av Marcus Fjellström, en ung mycket lovande tonsättare som numera är bosatt i Berlin.

Dessutom blir det några utlandsresor med både undervisning och konserter. Jag ligger just nu i förhandlingar och kan inte säga så mycket mer. Kolla gärna min hemsida och bloggen, där jag skriver om nyheter. Min hemsida kommer ganska snart få en rejäl ansiktslyftning!

Text: Hans-Erik Holgersson
Foto (Marie): Mats Bäcker

Hornkonserten på YouTube: www.youtube.com/watch?v=24Z5hTsvlmc

Sörens hemsida: www.sorenhermansson.com

MEDLEMSFÖRMÅNER I SVENSKA HORNSÄLLSKAPET

Du vet väl att du som medlem i SHS har en rad förmåner? Läs mer på www.svenskahorn.se

- **Rabatt hos Brasspecialisten vid köp av etuier och tillbehör**
- **Gratis deltagande på årsmöteshelgen 30-31 januari 2010**
- **Movitz hem i brevlådan 2 ggr/år**
- **Gratis annonsering i Movitz vid t. ex. hornförsäljning**
- **SHS:s nyhetsbrev 2 ggr/år**

På väg att bli hornist

Tre studenter talar om skolan, övning och jobb.

Text och bild: Eva-Tea Lundberg

Höstterminen liksom 00-talet närmar sig sitt slut och snön vräker ner utanför Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. På Café Löjtnanten i närheten träffar jag tre hornstudenter från "Ackis", som skolan också kallas. De går här för att bli musiker och ska berätta för Movitz om sig själva och om utbildningen. **Maria Wiskari** från Göteborg har börjat den treåriga grundutbildning som ska leda till kandidatexamen. **Markus Källman** kommer från Söderhamn och går andra året på samma utbildning. **Terése Larsson** från Rottneros i Värmland har gjort sin examen och läser nu en ettårig påbyggnadsutbildning, samtidigt som hon vikarierar i Gävle Symfoniorkester.

Vad gjorde ni innan ni började studera här?

Maria: Jag har gått Hvitfeldtska gymnasiet musiklinje i Göteborg och efter det sökte jag mig till Ingesund. Där gick jag ett förberedande år på musikhögskolan och ett år på folkhögskolans musiklinje. De två skolorna jobbar mycket ihop. Studenterna samarbetar, de har symfoniorkester tillsammans till exempel.

Markus: Jag har inte gått någon musikutbildning innan. Jag kom direkt från vanligt gymnasium, jag gick natur. Hornlektioner fick jag mest genom musikskolan.

Terése: Jag gick musikgymnasiet i Karlstad. Pär Burman, som jobbar på Värmlandsoperan, var min hornlärare.

Du fick spela lite på operan redan innan du började musikhögskolan har jag förstått?

Terése: Ja, när Pär blev sjuk fick jag ibland hoppa in och ta hans stämman. På barnkonserter och sådant.

Var det nervöst?

Terése: Det var jättekul och nyttigt, verkligen. Men ja: första gången var jag ett vrak!

Vad hade ni för förväntningar innan ni började på Ackis?

Maria: Jag tänkte att jag skulle få spela en massa! Och att allt skulle vara ordnat, med kammarmusik och orkester. Och orkesterspelet har verkligen varit jätteroligt hittills. Att få jobba med bra dirigenter och lära sig hur man gör när man sitter i orkester. Det är jag helnöjd med. Jag hoppades på att få träffa en massa inspirerande folk också, att få komma till en miljö där man bara skulle få suga åt sig.

Vad hade du för förväntningar, Markus?

Markus: Jag kan inte annat än att hålla med. Jag hoppades på att få spela mycket, och att det skulle vara välordnat inom skolans väggar.

Maria: "Kungliga Musikhögskolan" lät lite läskigt också tyckte jag.

Markus: Ja!

Terése: Jag kommer ihåg att jag förväntade mig att skolan skulle se lite mer "kunglig" ut. Med en stor port eller något. Jag minns när jag skulle söka och kom hit och bara: "Näe!" En beige tegelbyggnad. Jag blev så besviken. Men nu tycker man väl inte att det spelar så stor roll.

Du som har gått här i nästan fyra år, tycker du att skolan har motsvarat förväntningarna?

Terése: Både och. För det första tycker jag faktiskt att jag var lite för ung när jag började. Jag hade nog haft nytta av att gå på folkis något år och lära känna mig själv lite. Jag kunde inte riktigt ta till mig allt. Sedan är det ganska mycket eget ansvar, man behöver verkligen vara disciplinerad. Så utbildningen blir vad man själv gör den till. Allt är inte så uppstyrt som man tror. Och eftersom vår lärare inte bor här i stan var han ju inte tillgänglig jämt, utan ibland kunde det gå några veckor mellan lektionerna. Jag hade inte riktigt lärt mig hur man skulle göra då. Det var först när jag slutade tvån, i trean kanske, som jag lärde mig hur jag ska öva.

Tycker ni att ni får hjälp med att bygga upp en vettig övningsrutin?

Terése: Jag tycker faktiskt inte att man får så jättestor hjälp med övningen.

Markus: Nej. Jag håller med.

Maria: Det är en sådan sak man måste tag i själv. Det bara antas att man övar, men HUR övar man? Det var svårt för mig. Jag tror att man ska ha kommit en bit när man börjar högskolan, och jag behövde fortfarande jobba med grunder. Man får ju hjälp med uppvärmningen och sådär. Men efter uppvärmningen blir det alltid lite som: "Jaha. Vad ska jag göra nu?"

Markus: Ja!

Maria: Uppvärmningen är uppstyrd, men efter det kan vad som helst hända känns det som.

Terése: Javisst. Det handlar ju om att pröva sig fram, men jag tycker inte att jag fick så mycket hjälp.

Det är förstås en stor utmaning för en lärare att försöka att hitta en lämplig rutin för varje elev när vi är så olika. Hur ska man lägga upp övningen när man jobbar i orkester tycker ni?

Terése: Det beror på vad man spelar. Om jag spelat Bruckners fyra till exempel, som vi gjorde nu i Gävle, då har jag inte ork att öva. Då är jag ganska sliten. Jag försöker verkligen att öva väldigt dynamiskt. Vissa brassmusiker är som maskiner, de spelar samma övningar varje dag, precis likadant. Jag anpassar mig väldigt mycket efter vad jag gör i orkestern och känner efter från dag till dag. För jag tycker ändå att det är roligt att öva, och det vill jag fortsätta att tycka.

Beskriv er utbildning. Vad läser ni för ämnen?

Markus: Huvudinstrumentlektioner har vi naturligtvis. Sedan någon form av kammarensemble. Vi har två symfoniorkesterprojekt per termin, blåsorkester ska vi ha nästa termin. Så har vi serenadensemble och brassensemble också.

Maria: Nu har vi två hornlärare, Dick Gustavsson och Annamia Larsson. Vi har gemensam lektion nästan varje vecka.

Då spelar ni upp för varandra med pianist?

Markus: Ja. Vi har också egen instudering med pianist. Och biinstrument, musikteori med gehör och harmonik... och musikhistoria. Musikhistoria är väl det tyngsta ämnet, det som förföljer en längst eller hur man ska säga.

Maria: Musikkommunikation.

Terése: Sen i trean så har man "nittonhundralets konstmusik" och lite analys och sådär. I analysen ska man studera in ett stycke som man analyserar och gör att arbete om.

Från vänster: Terése, Markus och Maria

Ett hornstycke?

Terése: Ja, precis. Och i "nittonhundralets konstmusik" får man komponera ett stycke. Jag och Alice skrev en hornduett i modern stil. "Nutida musik" har vi också. Där samarbetar vi med kompositionseleverna, som skriver någonting varje vecka och sen får vi spela det och dirigentstudenterna dirigerar. Sen brukar det vara en festival för nutida musik på våren.

Hur det är att vara musikstudent? Lever ni studentliv, träffar ni andra studenter? Eller är man isolerad på skolan?

Terése: Man umgås nästan bara med musiker.

Markus: Skillnaden är stor mellan Stockholm och Uppsala när det gäller studentliv. Det kanske har att göra med att i Uppsala kommer det studenter från hela landet, så där blir man tvungen att umgås. Men de flesta som studerar här kommer från Stockholm tror jag. Och då har man redan sina kretsar där man umgås.

Terése: Det där tyckte jag faktiskt också när jag började, att det kändes som att alla kände varandra! Där kom jag ifrån Värmland...

Markus: Ja, det var det jag menade.

Terése: Här på musikhögskolan hade många gått på "Södra" eller "Lilla" eller "Ryska"*, men det är klart, man lär ju känna folk. Men det var många som kände varann innan.

Maria: Precis. Så är det nog inte på KTH: "Vi har träffats i tekniska sammanhang." Ha ha! Nej, alla är nog nya. Nej, det är väl kanske inte så mycket party sådär.

Terése: Nä. Det är ju ändå så att man måste öva ganska mycket och det tar mycket tid. På KTH har de tre veckor – tre introduktionsveckor – då det bara är fest. Så är det inte riktigt här...

Hur mycket jobbar ni utanför skolan?

Maria: Lagom mycket tycker jag. Lite amatörorkester och kyrkspelningar.

Man vill jobba?

Maria: Absolut. Jag är inte så intresserad av att gå i skolan egentligen, ha ha! Så är det ju. Och det känns ganska skönt att det känns så. Det roligaste är ju att verkligen sitta där. Att få spela.

Terése, du har fått ett längre vikariat i Gävle Symfoniorkester. Har du anpassat studierna efter det?

Terése: Ja, jag läser på halvfart. Jag jobbade en del innan också. I amatörorkestrar, och så vickade jag lite här och där.

Har det varit svårt att kombinera med skolan?

Terése: Ibland, nån gång när man behövt ta ledigt. Vissa blir inte jättegglada, medan andra lärare säger att självklart ska du jobba. Men det är ju därför vi går här. Fast vi är ju inte så många hornister. Man vill ju inte att det ska gå ut över de andra, så man försöker att skaffa en ersättare om jobbet krockar med skolans projekt.

Prioriterar ni jobb framför skolan?

Terése: Det är väldigt olika. Självklart vill man ju jobba, men skolan är ju väldigt viktig också. Och det är ju här man knyter kontakter. Jag tog aldrig ett vick om jag inte visste att det löste sig. Man har ju ändå valt att gå den här utbildningen. Det är ju inget straff att gå i skolan!

Kan det vara ett problem, tycker ni, att bli erbjuden vick under utbildningen och känna att man borde ta chansen, fast man kanske inte är riktigt redo?

Maria: Absolut. Jag tror att man verkligen behöver coaching av sin lärare, annars kan det nog bli så att man stupar för vissa.

Terése: Det är viktigt att kunna jobba också, det är då man träffar folk så att man fortsätter att få spelningar. Men visst, det är läraren som hjälper en lite och rekommenderar. Jag pratar alltid med Dick om vilka jobb jag ska ta, och hör vad han tycker. Men det där är svårt. Jag tror att förr i tiden så kunde man få utvecklas på jobbet mer än idag, man var kanske inte klar för jobbet men man utvecklades där. Det finns ju ändå inget som man lär sig så mycket på som att jobba. Det är jättekul med Gävle, att de ändå vågar fråga mig som är väldigt ung. Jag har ju inte alls mycket erfarenhet och det finns ju hur många frilansare som helst som är bättre än jag. Men att de ändå vågar testa någon som inte varit där förut, att de vågar ge mig chansen. Jag tycker att det är stort.

Varför började ni spela horn?

Terése: I Sunne hade vi "musikverkstad" där man fick prova olika instrument. Och jag var den enda som kunde få ton i ett horn. Jag var sju år, så de köpte in ett sånt där litet horn åt mig. Jag ville egentligen spela flöjt men det fick jag inte, för min syster spelade det och hon blev sur. Men det är jag glad för idag.

Markus: Jag spelade trumpet innan. Och så hade jag kanske fel ambis eller något sånt, för jag hade svårt att spela på höjden. Så för omväxlings skull så skulle jag spela horn, och det var ju kul så då blev det så.

Maria: Jag gick i sexan. Först spelade jag fiol, för min mamma vill gärna ha ett fiolbarn. Vi är fem barn, och alla har provat fiol och alla har slutat. Jag spelade i fem år men jag hatade verkligen fiolen! Sen skulle jag börja med blås, och då var det Christina Landén som inspirerade mig. Hon var kompis med min syster, och jag tyckte att hon var så cool! Varför jag fortsatte tror

jag var för att jag tidigt fick spela orkester, trots att det inte lät så bra. Det var väldigt peppande.

*Vi ser ju fler och fler kvinnor i orkestrarnas hornsektioner. Är det kanske tack vare kvinnliga förebilder som så många tjejer börjat spela horn på senare år? Jag kommer att tänka på en artikel ur en brittisk horntidning, en intervju med Sarah Willis.** Hon hade just fått jobbet i Berlinfilharmonikerna och beskrev hur hon hade förberett sig inför provspelningen. Det var otroligt inspirerande läsning.*

Terése: Berlin... dit har man väl velat sen man var tio! Sarah Willis var faktiskt på Ingesund för några år sen. Min storebror gick där då, så han tog med mig till skolan. Jag var bara tretton, men jag fick spela för henne. Jag visste knappt vem hon var. Och det första hon sade var: "Ja, du har jättefina naglar. Men vill du fortsätta att spela horn får du nog klippa dem." Sedan dess har jag aldrig haft långa naglar.

Hör Maria, Markus och Terése spela:

KONSERT med KMH:s hornsstudenter

19 februari kl. 19.00

Stora Salen, Kungliga Musikhögskolan, Stockholm

*"Södra" = Södra Latins Gymnasium, "Lilla" = Lilla Akademien, "Ryska" = Nordiska Musikgymnasiet.

** "Seismic Shift" ur *The Horn Magazine*, volume 9, number 2, dec 2001.

Höstens nybörjare

Brassläraren Joel Samuelsson på Kulturskolan i Eksjö har hösten 2009 fått tre spelsugna nybörjarhornister:

- Emma du Rietz, Eksjö
- Elsa Orrby Tillander, Eksjö
- Melker Titus, Eksjö

Movitz önskar lycka till med hornspelet!

Har du nyss börjat spela horn? Eller är du hornlärare och har fått nya elever? Tipsa Movitz! Vi för in namn, bild och bakgrundsinfo.

Hundra år av 103

År 2009 var det etthundra år sedan som kejsarliga patentverket beviljade Friedrich Sebastian Anton och Georg Philipp Alexander patentet på den sexportiga växelventil som möjliggjorde modell 103. För första gången hade man konstruerat ett fullt utbyggt dubbelhorn, där B- och F-sidorna är oavhängiga av varandra i det att de har var sin uppsättning ventil- och stämbyglar. Man kan uttrycka det som att två instrument delar på munrör och klocka.

Nu var inte detta det första dubbelhorn som tagits fram, utan Eduard Kruspe i Eisenach hade redan 1897 presenterat ett horn med både F- och B-sida. Det var dock av kompensationsstyp, en helt annan konstruktion, som kan fås fungerande med en vanlig fyrportsventil och därmed inte kräver någon speciell ventil som den sexportsventil Alexander nu hade patent på.

För att bemärka 100-årsjubileet tillverkades under det gångna året 25 exemplar som till det yttre i mycket påminner om prototypen. T. ex. saknas vattenklaff samt skyddsplåt på munrör och klocka, alla stag och mekanikdelar är handsmidda, och så finns förstas sigillet graverat på klockan. Även under tillverkningen har traditionella metoder

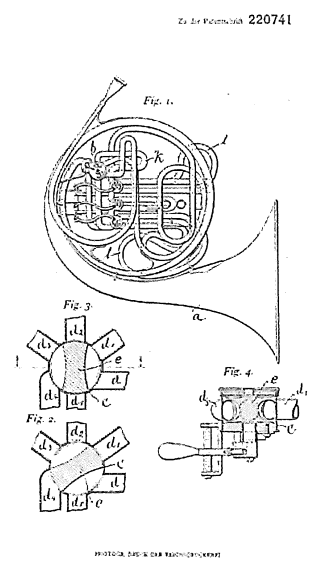
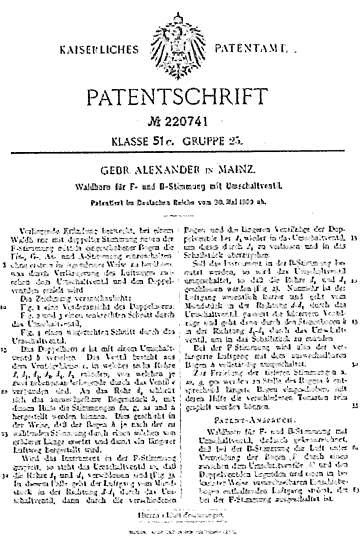
använts: så har t. ex. klockstycket, som är sammansatt av en större bit plåt som med en kil fås att täcka hela diametern, sedan hamrats för hand och slutligen böjts med blyfyllning. Hornen levereras i ett tidstroget etui av läderklätt trä.

Men det är alltså inte fråga om någon exakt reproduktion, utan man bygger av förståeliga skäl på de tekniska insikter man kommit till sedan 1909 så att instrumenten är fullt moderna ur akustisk synpunkt. Så är t. ex. borrhningen dagens 12,1 mm (att jämföra med ursprungliga 11,89 mm) och förhållandet mellan munrör och klocka detsamma som på dagens instrument.

Ett elegant instrument för den historiskt intresserade, det vill säga för den bemedlade, eftersom priset för detta exklusiva horn i runda slängar är det dubbla...

I följande nummer av Movitz kommer jag att utföra en djupdykning i ämnet efter vidare efterforskningar hos firma Alexander gebr. i Mainz.

Text: Alexandre Grand-Clement, instrumentreparatör och SHS:s kassör

Berättarhörnan:

När jag nobbade Abbado och La Scala

av Staffan Lundberg, hornist i Hovkapellet

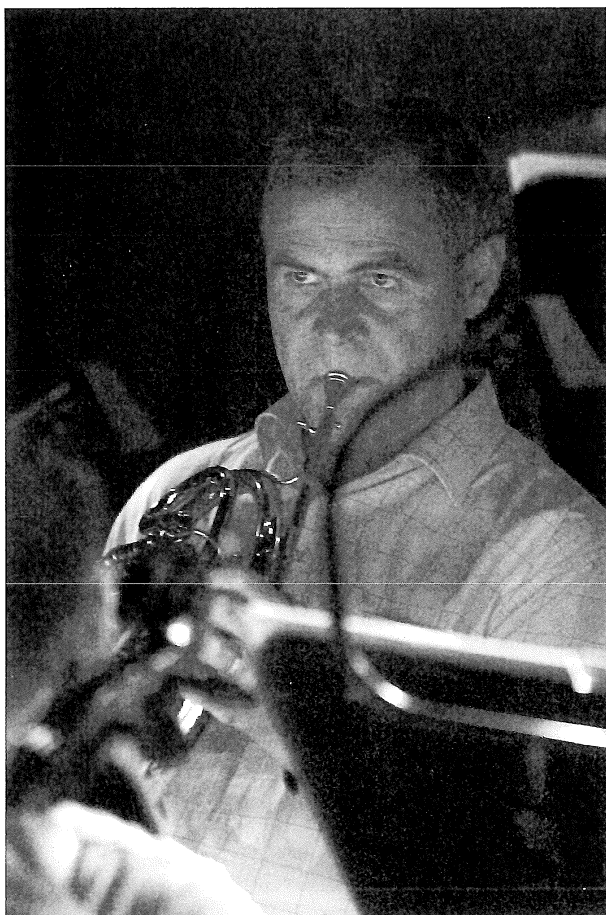

Foto: Alexander Kenney

Läsåret 1974-75 hade jag förmånen att, som stipendiat, studera vid "Institute de Hautes Etudes Musicales" i Montreux. Det var Ib Lanzky-Otto som hade rekommenderat mig. Jag hade studerat under två år för Ibs pappa Wilhelm men kände inte Ib särskilt väl. Ib hade hört mig och Lennart Stevansson spela Vivaldis konsert i F-dur för två horn i engelska kyrkan och en kort tid senare ringer Ib mig och undrar om jag och Tom Skog kunde fylla två elevplatser i Montreux. Året innan hade Sören Hermansson varit på skolan en period och senare under hösten dök Susan Sabin upp.

Till skolan kom under mitt år flera kända gästlärare på horn; Ib och Wilhelm Lanzky-Otto, Josef Molnar, Charles Kavalowski, Georges Barboteu och Ifor James. På övriga instrument var

lärarstandarden minst lika hög; Zino Francescatti (violin), William Primrose (viola), Gregor Pjatigorskij (cello), Aurèle Nicolet (flöjt), Han de Vries (oboe) och Pierre Thibaud (trumpet) för att nämna några namnkunniga.

Under en vecka hade skolorkestern ingen mindre än den vänlige och ödmjuke Rudolf Kempe som gästdirigent. En generad Oleg Prokofjev kom till skolan och tog emot applåder när vi spelade musik av pappan Sergej. Mstislav Rostropovijtj dök upp ibland. Hans ena dotter gick privat på cello för skolans rektor Markevitj.

Under kammarmusikveckorna kom lärare från hela världen. Jag kände inte att jag gjorde något större intryck på, ännu mindre lärde känna, någon av dessa lärare men döm av min förvåning när jag hösten 1975, tillbaka i Stockholm, fick ett telegram från Milano till mitt föräldrahem i Vimmerby.

"Would be interested in having you for the position of first horn in our orchestra stop please cable if available and in positive when ready to come for an audition at our expenses regards Professor Corti Teatro alla Scala Milano"

Så löd telegrammet, som jag har sparat. Jag hade tydligen gjort ett gott intryck på någon lärare från Milano. Vem det var visste jag inte. Man hade till och med tagit reda på min adress i Vimmerby. Det verkade som om La Scala var desperat i jakten på hornister.

Några veckor senare satt jag på ett Alitalia-flyg till Milano. Min lärare Bengt Belfrage hade gått igenom operarepertoaren med mig och jag hade förberett Mozarts 4:e hornkonsert.

Eftersom det var min andra flygresa någonsin var jag okunnig om riskerna med att lämna hornet i bagageinlämningen på flygplatsen. Väl framme på La Scala blev jag varse att mitt instrument var illa tilltufsats efter flygningen, men ventilerna fungerade tillfredställande och jag kunde skruva fast klockstycket.

Någon tog emot mig på La Scala och förde mig till ett litet rum. Kunskaperna i engelska bland

personalen på La Scala var nästan lika obefintlig som min italienska. I rummet satt flera herrar utefter väggarna och dirigenten Claudio Abbado, musikchef på La Scala, stod mitt på golvet och hälsade och frågade, på engelska, vad jag tänkte

spela. Jag fick spela första och andra satsen på hornkonserten. Alla satt tysta, bara Abbado pratade. Trots att hornet delvis var demolerat tyckte jag att det gick väldigt bra.

Därefter lade Abbado fram hornsolon ur Brahms symfonierna. Jag hade inte förberett dem men jag kände väl till musiken och visste hur de skulle låta. Det kändes som om jag fick spela igenom alla symfonierna. Sedan ville Abbado höra "Siegfried-signalen". Den hade jag övat på och det gick nog rätt bra men därefter ville Abbado att jag skulle spela "Till Eulenspiegel"-solot.

- Det har jag inte förberett, ljög jag. Jag hade övat på det men insett att solot vida övergick min förmåga.

- Till Eulenspiegel måste ni ha på repertoaren, sa en besviken och förvånad Abbado. Provspelningen var över och en av herrarna utefter väggen, en amerikan, stegade fram till mig och sa:

- Remember that I play first in the Rosenkavalier!

Jag fördes till kansliet, som nästan var ogenomträngligt av tobaksrök. Där skulle jag uppge hur många lire jag hade betalat för flyg och hotell. Inga kvitton efterfrågades. Jag fick snabbt i huvudet räkna om från kronor till lire och fick en rejäl sedelbunt i handen. Jag fick veta att man ville anställa mig men kruxet var att utlänningar bara kunde få arbetstillstånd tre månader i taget. Det skulle bli en sak mellan mig och polismyndigheten, förklarade de. Jag lovade att höra av mig inom två veckor.

En vecka stannade jag på La Scala och hörde repetitioner och några föreställningar. Ytterligare någon vecka senare ringde jag till La Scala och en besviken dam svarade på bruten engelska att oavsett hur länge jag skulle kunna få arbetstillstånd så skulle det vara en nyttig erfarenhet för mig att spela i La Scalaorkestern. Men jag tackade nej. Jag gick redan andra året i musiklärarklassen och såg en framtid som kommunal musikledare någonstans i Sverige. Att jag rätt snart hamnade i Hovkapelletts hornstämma är en helt annan historia.

Berättarhörnan – för din historia

Har du också något spännande ur ditt hornistliv att berätta? Hör av dig till Movitz!

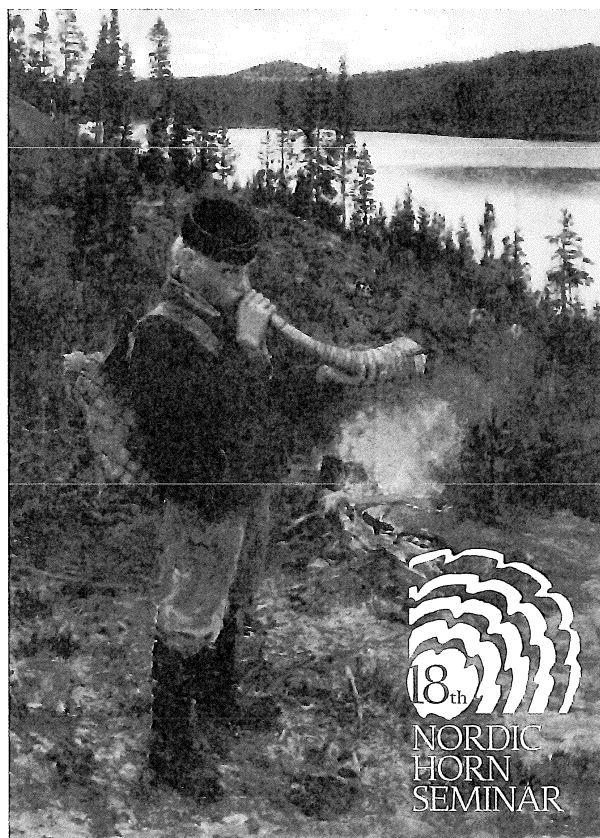
Redaktionen förbehåller sig rätten att välja ut lämpliga bidrag för publicering, samt att redigera texterna vid behov.

Nordiskt hornseminarium i Åbo, Finland

25 - 27 juli 2010 (ungdomar)

28 juli - 1 augusti 2010 (vuxna)

Läs mer på www.nordichornseminar.com

Officiell seminariebild: "Nomadpojken från Paanajärvi" av Akseli Gallen-Kallela (Statens konstmuseum). Instrumentet är en finsk näverlur.

Plugga på FOLKHÖGSKOLA?

Är du sugen på att läsa på folkhögskola? Det finns många skolor med musikinriktning och på en del av dem kan du ha valthorn som huvudinstrument. Movitz listar skolorna där du kan spela horn.

Billströmska folkhögskolan - Kållekärr

www.billstromska.fhsk.se

Allmän linje med musikinriktning vänder sig till dig som inte har grundläggande behörighet från gymnasiet och vill kunna söka högre utbildningar. Du får dessutom möjlighet att jobba mycket med musik. Förutom allmänna ämnen har du 10 timmar musikämnen per vecka.

Musiklinjen är ett- eller tvåårig och vänder sig till den som vill söka högre musikutbildning eller berika sitt fritidsmusicerande. Kännetecknande för folkhögskolan är internatboendet, som är obligatoriskt. Lärare, brass: Åke Edefors

Birka folkhögskola - Ås

www.birka.fhsk.se

Birka folkhögskola har flera olika alternativ om du vill spela:

Introduktionsår i klassisk musik: I denna ettåriga utbildning ingår bl a undervisning på ditt instrument, ensemblespel, musikhistoria, stilkänedom och notkunskap. Antagningskriterierna är en stor nyfikenhet och grundläggande kunskaper på ditt instrument.

Som studerande vid *musiklinjen* har du tid och frihet att i din egen takt utveckla ditt musikaliska kunnande och din personlighet.

Klassisk Musikerutbildning (EGY) är en ettårig eftergymnasial utbildning. Förutom musikämnen innehåller utbildningen yrkesrelaterade ämnen såsom musikergonomi, turnéplanering, upphovsrätt etc. Ensembler är också välkomna att söka.

Birkagårdens folkhögskola - Stockholm

www.birkagarden.fhsk.se

Birkagårdens *Klassiska musiklinje* är en tvåårig musikutbildning för sångare och instrumentalister. Studierna ger god förberedelse till högre musikutbildning, men vänder sig också till den som har andra mål med sitt musicerande.

Ämnen: Du får individuella lektioner på huvudinstrumentet med möjlighet att välja egen lärare. Ensemble, interpretation, scenisk gestaltning och teori. Undervisningen omfattar även besök av gästlärare, workshops och studiebesök. Hornlärare: Dick Gustavsson

Framnäs folkhögskola - Öjebyn

<http://www.framnas.nu>

Musiklinjen: Stor vikt läggs vid ditt huvudinstrument. Framnäs folkhögskola har ett nära samarbete med Musikhögskolan i Piteå. Man får spela symfoniorkester, symfonisk blåsorkester, kammarorkester och brassensemble. Andra ämnen är piano, kör, musikhistoria, gehörslära, satslära, scenisk beredskap, röstvård, gruppleddning, bruksensemble och musikdata.

Musiklinjen genomför årligen konserter samt turnéer. Skolan gästas regelbundet av tillresande lärare som ger workshops och clinics.

Geijerskolan - Ransäter

www.geijerskolan.se

Musiklinje – individuell profil

Ämnen: huvudinstrument, biinstrument, individuell profilering efter egna intressen och behov. Alla studerande på musiklinjen, oavsett profil, läser musikhistoria, ensembleledning och körsång. Dessutom finns ett stort antal tillvalsämnen.

Ingesunds folkhögskola - Arvika

www.ingesund.se

Den som går *Musiklinjen College*, en ettårig folkhögskolekurs, får sin undervisning i Musikhögskolan Ingesunds lokaler och med dess lärare. Musiklinjen förbereder den studerande inför antagningsproven till högre musikstudier.

Ämnen: enskild instrumentalundervisning, ensemble- och orkesterspelspel, musikteoretisk baskurs, körsång, ensembleledning m.m. Även valbara kurser, t. ex. biinstrument.

"Musik 60 hp" är en fristående högskolekurs i musik. Kursens utformning gör det möjligt att förbereda sig för vidare musikstudier på högre nivå. Inträdesproven till "Musik 60 hp" sker samtidigt och på samma sätt som till Musiklinjen College. Hornlärare: Krister Petersson

Kävesta folkhögskola - Sköllersta

www.kavesta.fhsk.se

Musiklinjen har klassisk inriktning eller jazz-, pop- och rockinriktning och är tvåårig. I årskurs ett ligger många obligatoriska baskurser som ger en bra grund för fortsatt musicerande. Årskurs två är inriktad på förberedelser för fortsatta studier på musikhögskola eller motsvarande.

Lektionstiden på huvudinstrumentet är 60 minuter per vecka.

Ämnen du läser i klassisk inriktning: kammarmusik, spel/sång med ackompanjemang, musiklyssning/formlära, instrumentorientering, improvisation inom jazz och blues (valbart).

Lunnevads folkhögskola

www.lunnevad.se

Musiklinjen har funnits sedan 1958 och förbereder för högre musikstudier. Välj mellan klassisk och jazzinriktning. Linjen är tvåårig.

Obligatoriska ämnen för klassisk inriktning: kammarmusik, konsertverksamhet, masterclass, musikaliskt hantverk, musikhistoria, rörelse/avspänning. Dessutom är kammarkör, blås-, kammar- och stråkorkester obligatoriska för berörda instrumentalister/sångare.

Tillvalsämnen: kammarorkester, stråkorkester, medeltids- och renässansensemble, kammarkör, storband, jazzimprovisation, notskrivning i Finale, ensembleledning, duospel och biinstrument. Hornlärare: Anders Rosén.

Musiklinjen Kapellsberg (Härnösands Folkhögskola) - Härnösand

www.hfs.se

Allmän kurs, musik: Du fördjupar dig i musik samtidigt som du läser allmänna ämnen. Omkring halva tiden ägnas åt musikstudier och handlett eget arbete. Instrumentallektioner erbjuds.

Musiklinjen är fokuserad på klassisk och nutida musik. Den passar bra som förberedelse för högre studier efter folkhögskola. Enskilda lektioner i huvudinstrumentet. Övriga ämnen: musikteori, gehörslära, satslära, musikhistoria, röstvård och kommunikation.

Musiklinjen Kapellsberg Diplomutbildning är en tvåårig musikutbildning i **England** som resulterar i en kandidatexamen – Bachelor of Music – vid Birmingham City University. Studierna sker på Birmingham Conservatoire.

S:t Sigfrids folkhögskola - Växjö

www.sigfrid.se

Musiklinjen, klassisk inriktning erbjuder 60 minuter enskild undervisning i veckan.

Övriga ämnen: kammarmusik, kammarorkester, musikalisk verkstad, ensemble- och gruppleddning, musikhistoria, musikteori, scenisk beredskap, rytmik och musiklyssning.

Sundsgårdens folkhögskola - Helsingborg

www.sundsgarden.se

Musiklinjen samarbetar med Musikhögskolan i Malmö. Du får undervisning på både huvud- och biinstrument. Välj

mellan klassisk och jazzinriktning. Kammarmusik är en viktig del i utbildningen. Du kan också välja arrangering/komposition, ljudproduktion eller kördirigering som huvudinriktning.

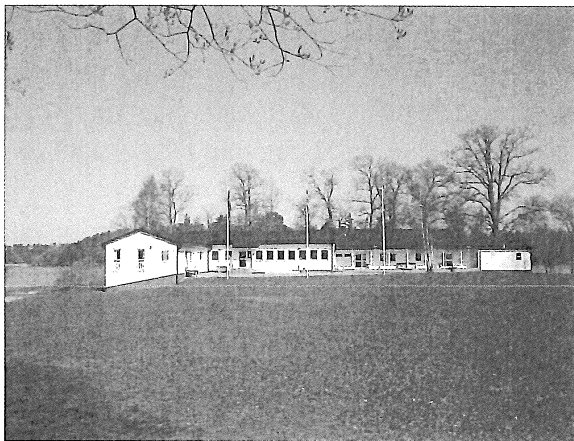
Musik, 30 högskolepoäng (30 hp) är en fristående högskolekurs som är förlagd till Sundsgården och är en förberedande utbildning inför musikhögskolestudier. Antagning till kursen sker vid folkhögskolans ordinarie antagningsprov.

Ågesta folkhögskola (f.d. Dalarö folkhögskola) - Farsta

www.agesta.nu

Musiklinjen - brass. Kursen är 1-2 år och kan vara en förberedelse för högre musikstudier eller en fördjupning av musikintresse och färdigheter. Musiklinjens kärna är brassensemblen. Musiklinjen gör 10-15 offentliga konserter varje läsår. Varje år görs en studieresa, ofta utomlands. Konsert- och studiebesök ingår som en del av studierna. Masterclass med gästlärare ca fyra gånger per år.

Ämnen: individuell undervisning på huvudinstrument, biinstrument, brassensemble, ackompanjemansspel, musikteori, masterclass, kör, instudering m.m. Hornlärare: Maria Nyström

Ågesta folkhögskola har en populär brassutbildning

- Har du fyllt 18 år kan du söka till folkhögskola.
- Många skolor har internat där man kan bo medan man studerar.
- Olika skolor har olika antagningsrutiner och villkor. Ansökningstiderna varierar också. Läs mer på respektive skolas hemsida.
- Här finns alla Sveriges folkhögskolor listade: www.folkhogskola.nu

Så stämmer du din 103:a

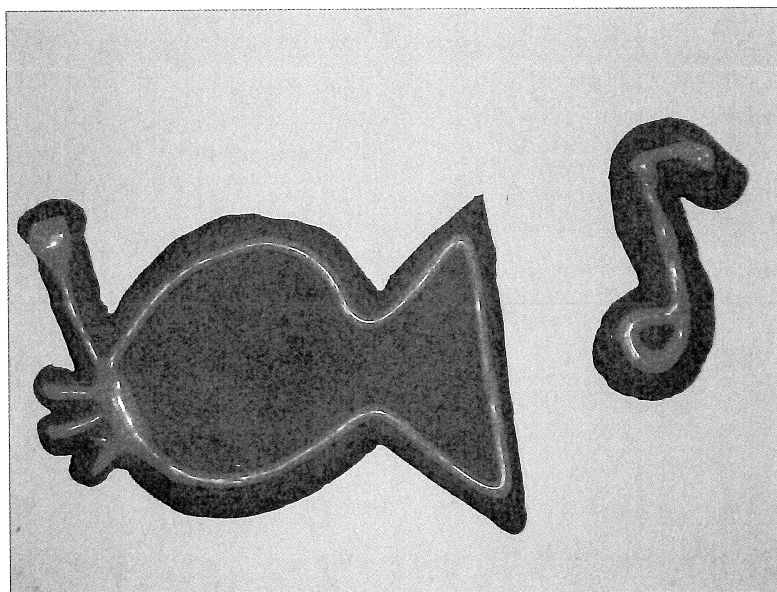
Att stämma ett Alexander 103 är att kompromissa. Här är en guide till hur du får det så rätt som möjligt. Denna stämningsanvisning fungerar för alla dubbelhorn. En stämapparat är naturligtvis en god kamrat.

Börja med att stämma B-hornet.

1. Det första du gör är att stämma de öppna tonerna (0). Var extra noga med c, f och g i den tvåstrukna oktaven. Dra i huvudstämbygel. Dra i huvudstämbygel för att intonera.
2. Stäm tonerna med andra ventilen (2) nedtryckt. Tvåstrukna f och e är bra riktmärken. Justera andra ventilen på B-hornet om det behövs.
3. Stäm sedan första ventilsens (1) toner. Ettstrukna b och tvåstrukna ess ska stämma.
4. Nu stämmer du kombinationen (1-2). Lyssna på ettstrukna a och tvåstrukna d. Det är nu kompromisserna börjar. För att få tonerna att stämma måste du dra lite i *både* ventil (1) och (2), men inte så mycket att någon av dessa stämmer ur sig.
5. Dags att stämma kombinationen (2-3). Lyssna särskilt till ettstrukna giss och tvåstrukna ciss och justera genom att *endast* dra i ventil (3).
6. Kontrollera stämningen genom att spela en kromatisk skala.

Dags för F-hornets ventilsystem.

1. Här stämmer du de öppna tonerna först (F-0), med särskilt fokus på oktaverna c1-c2 och g mellan dem. Du justerar F-hornets huvudbygel.
2. Du stämmer (F-2) på samma sätt, (h1, h2, f), genom att dra i F-hornets andra bygel.
3. Stäm (F-1) enligt samma princip. (b1-b2 och f ska stämma.)
4. Kombinationen (F-1-2) stäms nu, och du lyssnar på lilla a, a1 och ciss mellan dem. På samma sätt som när du stämde B-hornet drar du i både (F-1) och (F-2) men kompromissar något.
5. (F-2-3) stäms efter oktaven lilla ass - ettstrukna ass. Justera endast med hjälp av (F-3).
6. Hornet är nu stämt. Dubbelchecka stämningen genom att spela kromatiskt genom hela registret. För att stämma hornet tillsammans med andra musiker ska du nu bara behöva dra i huvudstämbygel.

Pepparkakshorn:
Hans-Erik Holgersson